

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านวัตถุ แต่เกิดความเสื่อมทางด้านจิตใจ ค่านิยมและสังคมไทยประพุดิปฏิบัติที่แสดงถึงความเสื่อมทางจิตใจอย่างเห็นได้ชัดจนหลายประการ เช่น นิยมวัตถุ นิยมความหรูหราฟุ่มเฟือย ยกย่องคนรวย โดยไม่คำนึงว่าจะร่ำรวยมาได้โดยวิธีใด เกิดการแข่งขันเอารอดเอาเปรียบ ไม่คำนึงคุณธรรม จริยธรรม การเบียดเบียนเอารอดเอาเปรียบเบียดเบียนกันเองแล้ว ยังเบียดเบียนรุกรานธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย เช่น ที่ดิน ป่าไม้ แม่น้ำ สภาพธรรมชาติ ถูกรุกราน ยึดครอง ถูกทำลาย สภาพน้ำเน่าเสีย สภาพคนจนอยู่ในสลัมท่ามกลางตึกสูงอันหรูหราใหญ่โต สภาพความยากจนแร้นแค้นของคนในชนบทและสภาพเสื่อมโทรมทางสังคม อันเกิดจากความเสื่อมทางจิตใจมีมากยิ่งขึ้น จะเห็นได้จากปัญหายาเสพติด ปัญหาโสเภณี มีการใช้แรงงานและการละเมิดสิทธิเด็ก โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนมีปัญหาด้านพฤติกรรม กล่าวคือ ไม่มีจริยธรรม มีความพฤติกรรมที่ก้าวร้าว การก่อเหตุทะเลาะวิวาทขาดระเบียบวินัย มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ประพฤติตนไม่เหมาะสมในเวลาเรียนและก่อปัญหาอาชญากรรม จนกลายเป็นปัญหาของสังคมไทยทั้งประเทศ

สาเหตุของปัญหาเด็กและเยาวชนตามที่กล่าวมา อาจมีเหตุปัจจัยมาจากสภาพครอบครัวที่แตกแยก สื่อลามกอนาจารที่ยั่วยุเยาวชนที่หาดูได้ง่ายทั้งจากหนังสือ โทรทัศน์และที่น่ากลัวมากที่สุดคือ สื่อจากอินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าถึงบ้านอย่างรวดเร็ว ทำให้เด็กและเยาวชนอยากรู้อยากลองมากขึ้น สร้างปัญหาให้กับเด็กและเยาวชน มีความก้าวร้าวเก็บกด เครียด ไม่มีสำนึกในทางที่ผิดถูกชั่วดี เห็นแก่ตัว ซึ่งเหตุปัจจัยหรือรากเหง้าแห่งปัญหาที่แท้จริงคือ การที่นักเรียน นักศึกษาไม่ได้รับการหล่อหลอมทางด้านจิตใจ ถูกหละหลวมจากสถานศึกษาที่จะปลูกฝังในเรื่องศีลธรรม จริยธรรมจนทำให้ขาดความสำนึกต่อหน้าที่ ขาดความรู้สึกลึกซึ้งชอบชั่วดี ขาดการใช้สติพิจารณาไตร่ตรองและแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอกที่ไม่เหมาะสม ที่สำคัญสภาพแวดล้อมรอบตัวของเด็กและเยาวชน อยู่ในสถานะที่ถูกยุยง ส่งเสริม ชักจูงและโน้มน้าวไปในทางที่ไม่ดีอย่างต่อเนื่อง ด้วยรูปแบบที่มีการพัฒนาอย่างหลากหลาย ทำให้ยากต่อการควบคุม ป้องกัน และแก้ไข ขาดการจัดระเบียบทางความคิดใหม่ให้มีจิตใจที่มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี และมีพลังใจที่เข้มแข็งสามารถเป็นภูมิคุ้มกัน ด้านทานเหตุปัจจัยในทางที่เสื่อมที่จะเข้ามาทำลายคุณภาพชีวิตที่ดีงามได้ (กรมการศาสนา, ๒๕๔๘ หน้า ๑๙)

แนวทางการแก้ไขและเยียวยาให้สภาพปัญหาดังกล่าวลดลงหรือหมดไปจำเป็นต้องใช้หลักธรรมทางศาสนาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในชาติให้มีคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับชีวิตในการเรียนในโรงเรียน จะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ มาตรา ๗๓ กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม และในพระราชบัญญัติว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.

๒๕๔๕ มาตรา ๖ ได้กำหนดจุดเน้นให้มีการจัดการศึกษาที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข โดยใช้ความศรัทธาที่มีต่อศาสนา น้อมนำหลักธรรมมาเป็นแนวทางปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก็สามารถช่วยให้เด็กและเยาวชนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

กรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงในการดำเนินงานด้านศาสนา มีหน้าที่ทำนุบำรุง ส่งเสริม และให้ความอุปถัมภ์คุ้มครองกิจการด้านพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ ที่ทางราชการรับรอง ส่งเสริมพัฒนาความรู้คู่คุณธรรม ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและสร้างความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งดำเนินการเพื่อให้คนไทย นำหลักธรรมของศาสนาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เป็นคนดี มีคุณธรรม ตระหนักดีว่าในวิถีชีวิตของคนไทยมีความผูกพันประสานกลมกลืนกับหลักความเชื่อและหลักปฏิบัติในพระพุทธศาสนาตลอดระยะเวลาอันยาวนาน^๑ โดยมีพระภิกษุสงฆ์เป็นปูชนียะบุคคลที่มีบทบาทในการเผยแผ่หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและเสริมสร้างคุณค่าทางจิตใจให้แก่ประชาชนสืบต่ออย่างหนาแน่นในรากฐานทางวัฒนธรรมของไทย แต่การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้าสู่เยาวชนโดยมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เผยแผ่หลักธรรมสู่เด็กและเยาวชนตลอดจนประชาชนภายหลังการปฏิรูประบบราชการเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๕ ได้มีการแยกงานศาสนาออกจากกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้กรมศาสนาสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม ไม่สามารถเชื่อมต่อในเรื่องการนำหลักธรรมเข้าไปในโรงเรียนหรือสถานศึกษาได้ ทั้งๆ ที่กรมศาสนามีภาระหน้าที่ ในการส่งเสริมให้คนไทยนำหลักธรรมทางศาสนาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เกิดความรู้คู่คุณธรรมเป็นคนดีมีศีลธรรม จึงจัดให้มีโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนขึ้น โดยความร่วมมือของกระทรวงศึกษาธิการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และกระทรวง วัฒนธรรม โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเกิดขึ้นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๑ โดยจำนวนพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพียง ๑๐๐ รูปและมีการขยายจำนวนต่อมาทุกปี จนถึง พ.ศ. ๒๕๔๘ กรมศาสนาได้งบประมาณอุดหนุนครูพระจำนวน ๖๐๐ รูปเท่านั้น ซึ่งไม่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาของสังคมในปัจจุบันและไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม กล่าวคือ ความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการมีความต้องการพระไปสอนศีลธรรมในโรงเรียน^๒ เฉพาะในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ไม่น้อยกว่า ๕๘,๐๗๓ รูป กรมศาสนาจึงมีแนวคิดที่จะขยายพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนให้ ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ๑ ตำบลต่อ ๑ รูปเป็นอย่างต่ำเพื่อให้สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับ ความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการ ในปี ๒๕๔๘ กรมการศาสนา ได้จัดทำโครงการพระสอนศีลธรรมขึ้นเป็นพิเศษ โดยขอรับจากงบกลางประจำปี ๒๕๔๘ โดยคณะรัฐมนตรี ได้อนุมัติเงิน งบประมาณกลางจำนวน ๕๓,๙๖๔,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๘ ให้กรมศาสนากระทรวงวัฒนธรรม นำไปขยายโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ให้มีจำนวนพระสอน ศีลธรรมในอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นจากเดิมมีเพียง ๖๐๐ รูป ในปี ๒๕๔๗ เป็น ๔,๐๐๐ รูปในปี ๒๕๔๘ โดยให้ค่าอุดหนุนเป็นค่าตอบแทนให้กับพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จำนวน ๔,๐๐๐

^๑กรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. คู่มือดำเนินงานโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน. สำนักพิมพ์กรุงเทพฯ: กรมศาสนา,(๒๕๔๘).

^๒มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คู่มือพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช,๒๕๕๑, หน้า ๗-๘.

รูป และเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดทำอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนประกอบการอบรมถวายความรู้ พระสอน ศีลธรรมและปรับปรุงหลักสูตร เพื่อสร้างศักยภาพในการทำหน้าที่ของพระสอนศีลธรรม ทั่วประเทศให้มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือศรัทธาของสถานศึกษา นอกจากนี้รัฐบาล ยังมีนโยบายที่จะขยายพระสอนศีลธรรม ให้ครบทุกตำบลทั่วประเทศอีกด้วย โดยพระสอนศีลธรรมใน โรงเรียนมีทั้งหมด ๒๒,๐๐๐ รูป ซึ่งรูปแบบของโครงการยังต้องอาศัยความร่วมมือจากโรงเรียนที่พระ สอนศีลธรรม เข้าไปดำเนินการสอนศีลธรรม และการที่จะปลูกฝังจริยธรรมให้กับเด็กนักเรียนเพื่อให้มี ศีลธรรมอันดีงาม เป็นกระบวนการทางการศึกษา ซึ่งในแต่ละสถาบันที่ทำหน้าที่ช่วยปลูกฝังเด็ก ไม่ว่าจะเป็น ครอบครัว โรงเรียน หรือสังคมโดยทั่วไป ล้วนแต่มีลักษณะและวิธีการปลูกฝังจริยธรรมที่ แตกต่างกันไป เช่น โรงเรียนซึ่งทำหน้าที่ปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กต่อจากครอบครัว จะมีวิธีการ แตกต่างไปจากครอบครัวคือโรงเรียนปลูกฝังจริยธรรม โดยมีหลักสูตร บทเรียน ที่แน่นอน วิธีการ ปลูกฝัง ถ่ายทอด และการประเมินผลเป็นระบบในขณะที่ครอบครัวปลูกฝังและถ่ายทอด จริยธรรม โดยการให้การเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด ให้ความรัก ความอบอุ่น รวมทั้งการลงโทษให้รางวัลแก่เด็ก แต่ใน ปัจจุบันก็ยังพบว่าเกิดปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากเด็กนักเรียน เช่น การทะเลาะวิวาท การลักขโมย การ เสพยาเสพติด เป็นต้นอันแสดงให้เห็นว่าเด็กนักเรียนยังคงขาดศีลธรรมและจริยธรรมในการดำเนิน ชีวิตอยู่มากซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาวิธีการสอนวิชา^๓ พระพุทธศาสนาใน โรงเรียน

จากสภาพการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาบทบาทของครูพระสอนศีลธรรม ต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร โดยมี การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อครูพระสอน ศีลธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จึงได้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง อันประกอบ ไปด้วย เจตคติแนวความคิดเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาอุปสรรคการพัฒนาจริยธรรม เพื่อเป็นการ หาทางออกในการแก้ไขปัญหาในด้านการสอน ให้มีการพัฒนาที่ดีขึ้น และนักเรียนนำเอาหลักธรรมคำ สอนมาใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้นักเรียนซึ่งจะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต เป็นทั้งคนเก่ง ดีมีสุข และ ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนซึ่งจะส่งผลให้ปัญหาต่างๆ ในสังคมไทยลดลง

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดของครูพระสอนศีลธรรมต่อการพัฒนา จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมต่อ การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

^๓ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, การจัดสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมภา, ๒๕๔๔), หน้า ๑.

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของครูพระสอนศีลธรรมต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา โดยการทบทวนข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยศึกษาเฉพาะประเด็นบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน ๒. ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ๓. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนการสอน ๔. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนในการศึกษาครั้งนี้^๔

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔, ๕ และ ๖ จำนวน ๔ โรงเรียนได้ประชากร จำนวน ๑,๔๑๔ คน ดังนี้

๑) โรงเรียนวัดราชสิงขร	มีจำนวน ๕๖๗ คน
๒) โรงเรียนวัดไผ่เงินโชตนาราม	มีจำนวน ๓๘๗ คน
๓) โรงเรียนวัดไท	มีจำนวน ๒๓๔ คน
๔) โรงเรียนวัดจันทรีใน	มีจำนวน ๒๑๖ คน

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านสถานที่

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสถานที่ในการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร จำนวน ๔ โรงเรียน ดังนี้

- ๑) โรงเรียนวัดราชสิงขร
- ๒) โรงเรียนวัดไผ่เงินโชตนาราม
- ๓) โรงเรียนวัดไท
- ๔) โรงเรียนวัดจันทรีใน

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘ จนถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ รวมเป็นระยะเวลา ๙ เดือน ๑๗ วัน

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๒.๑ บทบาทของครูพระสอนศีลธรรมต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ เปรียบเทียบแนวความคิดของครูพระสอนศีลธรรมต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีสถานภาพต่างกันหรือไม่อย่างไร

^๔ พระมหาสมศรี บุญทัน บทบาทของพระสงฆ์ต่อการเป็นครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อ.เมือง.จังหวัดบุรีรัมย์, ๒๕๕๙),บทคัดย่อ

๑.๒.๒ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร มีอะไรบ้าง

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๑. นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒. นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓. นักเรียนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔. นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

บทบาท หมายถึง การทำหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้โดยกลุ่มคน หรือสังคมใดสังคมหนึ่งในที่นี้ ได้แก่ บทบาทของพระสงฆ์ซึ่งได้กำหนดโดยมหาเถรสมาคม

ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน หมายถึง พระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถทั้งด้านปริยัติและปฏิบัติ เข้าไปอบรมสั่งสอนนักเรียนในโรงเรียนวัดราชสิงขร โรงเรียนวัดไผ่เงินโชตนาราม โรงเรียนวัดไทร และโรงเรียนวัดจันทรีใน เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

การพัฒนา หมายถึง พฤติกรรมนักเรียนที่แสดงถึงทางศีลธรรมคือ สภาพของคุณงามความดีที่กระทำแล้ว ทำให้เกิดความชื่นชมยินดีมีจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข ความรัก ความเมตตา ความปรารถนาต่อผู้อื่น

จริยธรรม หมายถึง หลักคำสอนว่าด้วยความประพฤติ ความถูกต้อง ความดีงาม และใช้เป็นหลักสำหรับยึดถือในการปฏิบัติตน หลักคำสอนดังกล่าวอาจสอดคล้องกับหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา หรืออาจมาจากแนวคิดของปรัชญาเมธีก็ได้

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร จำนวน ๔ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดราชสิงขร โรงเรียนวัดไผ่เงินโชตนาราม โรงเรียนวัดไทร โรงเรียนวัดจันทรีใน

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนระดับประถมศึกษาใน เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร จำนวน ๔ โรงเรียนคือ โรงเรียนวัดราชสิงขร โรงเรียนวัดไผ่เงินโชตนาราม โรงเรียนวัดไทร โรงเรียนวัดจันทรีใน

ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน^๕ หมายถึง คนโดยทั่วไปส่วนใหญ่จะเข้าใจว่าการสอน เป็นการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา โดยการบอกให้จุด ให้จำ ให้นำ ไปท่อง แต่ในวงการศึกษามีความหมายมากกว่านั้น กล่าวคือ การสอนเป็นวิธีการหลากหลายที่ครูนำ มาใช้เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ตามศักยภาพของเด็ก โดยมีลักษณะการสอน ๓ ประการ คือ ๑.การสอนเป็นกระบวนการ

^๕ อ้างแล้ว, หน้า ๔.

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ๒. มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ๓. การสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ ของผู้สอน

ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน หมายถึง เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สื่อโพรเจกเตอร์ สื่อวีดิทัศน์อินเตอร์เน็ต หนังสือแบบเรียน และอื่นๆ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในวิชาพระพุทธศาสนา ประถมศึกษา ในโรงเรียนที่สังกัดเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งๆขึ้นไป

ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการที่จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆ เพื่อหาทางปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ให้ดียิ่งๆขึ้น โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้กิจกรรมที่หลากหลายมีการจัดกิจกรรมแสดงการสาธิต โดยเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาจริงๆและให้นักเรียนได้แสดงความสามารถความคิดเห็นในห้องเรียนเพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน หมายถึง การติดตามสังเกตการณ์ความรับผิดชอบงานที่มอบหมาย การส่งงาน การทดสอบในห้องเรียน กิจกรรมก่อนเรียนและกิจกรรมหลังเรียน และเน้นการประเมินการตามสภาพจริงที่สอน และนักเรียนได้นำผลการประเมินของครูไปแก้ไขปรับปรุงการเรียนของตนเองอย่างต่อเนื่อง ครูใช้การสังเกตการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา รวมทั้งครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำ งานเพื่อประเมินการทำ งานเป็นทีมซึ่งการประเมินผลของนักเรียนก็สอดคล้องกับแผนการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบ บทบาทของครูพระสอนศีลธรรมต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

๑.๗.๒ ทำให้ทราบ เปรียบเทียบแนวความคิดของครูพระสอนศีลธรรมต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

๑.๗.๓ ทำให้ทราบ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร